

Ağa

(birpərdəli pyes)

Viktor Sergeyeviç Rozov rus sovet dramaturqu, ssenaristi, SSRİ dövlət mükafatı laureatı, Rusiya akademiyasının filologiya üzrə akademiki, Teatr sənəti akademiyasının prezidenti olubdur. O, 1913-cü ildə Yaroslavlda mühasib ailəsində doğulmuşdu. İyirmidən çox pyesin, altı bədii kinossenarinin müəllifidir. Tanınmış rejissor Mixail Kalatozov 1957-ci ildə V.Rozovun ssenari əsasında məşhur "Durnalar uçuş" filmi çəkdi... Onu deyək ki, bu filmdə baş rolu oynayan Tatyana Samoylova yeganə rus aktrisasıdır ki, həmin vaxt Kann festivalının qalibi oldu...

Viktor Rozov 2004-cü ildə 91 yaşında dünyasını dəyişdi.

İştirakçılar:

Qapıçı

M u z a

Vladimir İqoreviç

Gennadi Fyodoroviç

İri ağır qapı. Zərli yapma.Vyana oturacağının arxası həcmində tunc dəstək. Qapının üzərində neon lövhəsi - "Restoran". Qapının yan tərəfində reklam plakatları: "Firma xörəkləri", "Salam gənclik" adlı içimizi tələb edin", "Şərab, qəlyanaltı, meyvələr", "Xoşgəlmisiniz!"

Qapıda sanki Leonid Andreyevin "Anatema" pyesindən çıxmış "Çıxışlarıqoruyan" obrazlı qızılı baftalı qapıçı var. Vestibülə bir dəstə şən cavanlar daxil olur. Bu Muza və onun iki yoldaşdır. Hər kəs canlanır, hətta oyanır.

Muza güzgünün qabağında dayanıb bəzənir.

Vladimir İqoreviç:

Gennadi Fyodoroviç:

M u z a:

Gennadi Fyodoroviç:

M u z a:

Vladimir İqoreviç:

Gennadi Fyodoroviç:

M u z a:

Gennadi Fyodoroviç:

Elə burda qeyd elərik.

Bura ələ düşən yer deyil. Elə yeməklər verirlər ki, - dadı damağından getməz. Bura gəldiyim ilk dəfə deyil.

Həqiqətən yeməkləri babatdı?

"Babalı öz boyunlarına!"

Toyuq - qızartmasından başlayaq.

Ondan lap bezmişəm. Jülyen yaxşıdı.

Yox, yox bunların şişdə nəbə balığı qiyamətdi.

Balıqı xoşlamıram.

Uşaqlar, mənim samğa balığı üçün burnumun ucu göynəyir. Ancaq burda olur.

Vladimir İqoreviç restoranın qapısına gedir. Gennadi Fyodoroviç güzgünün qabağında yubanır.

Q a p ı ç ı:

M u z a:

Yoldaşlar, yerimiz yoxdur.

Necə yəni yoxdur?

Qapıçı cavab vermir.

Vladimir İqoreviç:

Heç yoxdur?

Qapıçı susur.

Q a p ı ç ı:

Vladimir İqoreviç:

Q a p ı ç ı:

İcazənizlə baxaq görək. (Restoranın içərisinə göz gəzdirmək üçün qapıdan keçmək istəyir.)
(onun yolunu kəsir). Cavan oğlan, yolu kəsməyin.

Elə-belə, gözəyari baxıram.

Zooparkdı bəyəm? Nəyə baxacaqsız? Adamların yemək yediyini görməmişiz?

Vladimir İqoreviç: *(inciyən kimi olur və yüngülcə qapını aralayaraq baxıb çəkilir.)* Mən bilən içəridə boş yerlər var.

Qapıçı: Amma mən deyirəm ki - yoxdur. Burda ağa mənəm, özüm billəm.

Vladimir İqoreviç aralı qapıdan keçmək istəyəndə ki, qapıçı onun əlindən yapışır.

Vladimir İqoreviç: Sənə xoşluqla dedim axı!

Qapıçı: Əlnən danışma!

Muza: *(hökmlə)* Sənə deyildi ki, yer yoxdur ay fırldaq!

Muza: Siz, deyən ağılnızı itirmisiniz?! Bu elmlər namizədi, gənc alim Qornastayev Vladimir İqoreviçdir.

Qapıçı: Mənim isə, əzizim, oğlum - pedaqoji elmlər üzrə Akademiyanın müxbir üzvü, qızım da fizika üzrə professordur. Biz namizədləri evimizin qapısından qovuruq. Əgər biz balıqlı kətə bişiriksə - bax bu boyda iri balıq alırıq, *(Əllərini tamamilə gen açır)* Yoxsa bir-namizəd?! Namizəd dediyin, boş şeydir, - bir dəri, bir sümük. Yediyni qaytarırsan.

Vladimir İqoreviç: Axır ki ağıllı tapıldı!

Gennadi Fyodoroviç yaxınlaşır.

Gennadi Fyodoroviç: Nə məsələdi! Məni gözləyirsiniz?

Muza: İçəri qoymurlar!

Gennadi Fyodoroviç: Ey mənim İlham pərim, heç narahat olma. *(Qapıçıya)* Fyodor İpatyeviçə eşq olsun! İş-güc necədi?

Qapıçı: Yer yoxdur.

Gennadi Fyodoroviç: Bilirəm, bilirəm ay mənim əzizim, hardan olsun, restoran metro deyil ki, hamını basıb keçəsən. Kiminə restoranda, kef-damaq, kiminsə payına beş otuz rubla soyuqda əsə-əsə qapıda dayanmaq düşər. Düz demirəm? *(Gülür)* Bir masa bəsimizdi - dörd nəfərlik. Bu gözəl xanım elə bir-iki saat bundan əvvəl dissertasiya müdafiə eləyib. Özü də fısıqırıqnan. Özün başa düşürsən də, bunu yaxşı-yaxşı yuyasan gərək!

Qapıçı:

Gennadi Fyodoroviç:

Qapıçı:

Gennadi Fyodoroviç:

Qapıçı:

Gennadi Fyodoroviç:

Qapıçı:

Vladimir İqoreviç:

Muza:

Gennadi Fyodoroviç:

Qapıçı:

Vladimir İqoreviç:

Qapıçı:

Vladimir İqoreviç:

Qapıçı:

Vladimir İqoreviç:

Qapıçı:

Muza:

Qapıçı:

Vladimir İqoreviç:

Gennadi Fyodoroviç:

(acıqla) Yer yoxdur.

Bu olmadı ki, Fyodor İpatyeviç? Bilirsən ki mən sənə borclu qalan deyiləm.

Əvvəl o əsəbi adamı qovala, onda təşkil elərəm.

Necə, necə?

Deyirəm, o adamı qov getsin, yaxşı adam deyil.

Onu ha?

Bəli.

(sakit) Fırldaq!..

Volodya, hirslənmə!

Necə qovum axı? O mənim yaxın dostumdu.

Onu içəri buraxmaram. Adi qanacağı yoxdu.

Bilirsən kişi, mən indi hara lazımdı ora gedəcəm...

(Gennadi Fyodoroviçə) Buyurun baxın, görürsüz də! *(Vladimir İqoreviçə)* Məni güldürmə. İndi "hara lazımdı" söhbəti keçmir. O söhbət əvvəl vardı, indi yox, inanmırsan, get axtar. *(Gennadi Fyodoroviçə)* Axı mən onu içəri necə buraxım ki, o özünü adam arasında aparmağı belə bacarmır.

(Gennadi Fyodoroviçə) Sən ona manatın ucun göstər, onda buraxacaq.

Vətəndaş, biz manatlıq yığmırıq. Mənim təqaüdüm elə yüz iyirmi rubldır, "Jiqulim", rəngli televizorum, çılcırağım, hər cürə şəraitim... Divarda şamdanlarım. Aydındı?

Necə?

Şamdan da, bəs nə?! Manatı, o iyirmi qəpikliyi asılıqanda işləyən İlya qəbul eləyər. Onun təqaüdü azdır. Lütün biridir.

Biz burada niyə vaxt itiririk? Direktorun yanına gedəcəm.

Gərəkməz, Volodya.

Vladimir İqoreviç:

Mənimçün hə hədi, yox da yox. Mən prinsipial adamam. (Qapıçıya) Sizin direktor hardadır?

Qapıçı:

Məlumat bürosu küçənin sol tinindədi, ordan xəbər al!

Vladimir İqoreviç:

Çox gözəl! (*Gedir*)

Qapıçı:

Nolar, qoy getsin. Direktor müəzərə oxumağa gedib.

Muza:

Baş inzibatçını tapaq.

Qapıçı:

O da Çex qonaqlardan bir zaldadı. Yemək yeyirlər.

Muza:

Axır kimsə tapılar da!

Qapıçı:

Heç kim yoxdur! Tək mənəm.

Gennadi Fyodoroviç:

Heç gözləməzdim, Fyodor İpatyeviç, yaxşı olmadı.

Qapıçı:

Bağışlayın Gennadiy Fyodoroviç, ancaq neynim, ürəyə hökm eləmək olmur. Buraxaram ey, ancaq onuynan heç cürə. Belələrinin gərək dərşini verəsən! Sən də özünə ağıllı-başlı yoldaş seçsənə, Gena, daha bu cürlərini yox. Niyə o dəqiqə burda prinsip aparır? Prinsip bir tək göydəki Tanrınındı, biz bəndələrin yox! Belə prinsip gözləyənsən, onda soyun lüt gəzdə! Manatla məni ələ almaq istəyir, eh!.. Bu günlərdə görürəm, mənim keçmiş müdirim, arvadı, dörd uşağıynan asılıqanda paltar dəyişir. Bura qapıya tərəf gəlir. Yer yoxdur dedim. Bir yerdə işləyəndə mənim xətrimə dəymişdi. Çox yuxarıdan gedirdi. Qayıtdı ki, mənəm də tanımadın? Mənə əl uzadır. Dedim ki, tanıdım, ey mənim keçmiş müdirim, amma içəridə yer yoxdur. O, burda, qapıda vurnuxdu, ora-bura, çox vurnuxdu, kiçik qızının ad gününə gəlmişdilər. Mənsə buraxmadım. Arvad-uşağının yanında bilə-bilə onu idbar günə qoydum. Qızı az qala ağlayırdı, o isə başının keçəlinədək qıpqırmızı olmuşdu. Sonra bütün həftəni ürəyimdə kef elədim. Bu da sənin - manatlığın! Pul, pul! Hər şeyin ləzzətini pula satmaq olarmı?!

Muza:

Əgər belə varlısızsə niyə burda qapıçı işləyirsiz?

Qapıçı:

İşsiz qalanda darıxıram. Uşaqılıqdan düzgün, zəhmətkeş tərbiyə olunmuşam.

Gennadi Fyodoroviç:

Əgər sən ağasansa, qoy içəri girək, öz başının ağası ol.

Qapıçı:

Yaxşı, görürəm xoşagələnlər adamlarsız, keçin. Sonra sən o mızıqçını da buraxacam, qoy bir az onunla məzələnim.

Muza:

Çox sağ olun.

Qapıçı:

Nuşi-can. Mən insanlara yaxşılıq edən adamam.

Muza və kavalər restoranın zalına daxil olurlar. Vladimir İqoreviç tez-tələsik gəlir.

Vladimir İqoreviç:

Onlar hardadır?

Qapıçı dinmir.

Vladimir İqoreviç:

Əlahəzrət, siz mənə cavab verə bilərsinizmi?

Qapıçı:

Bilərəm, ancaq istəmirəm.

Vladimir İqoreviç:

Niyə görə? Səbəbi?

Qapıçı:

Sənin danışığın xoşuma gəlir.

Vladimir İqoreviç:

Hansı danışığım?

Qapıçı:

Səsin. Mənimlə lazımı tonda danışmırsan.

Vladimir İqoreviç:

Əmrinizlə, hansı tonda?

Qapıçı:

İnsan müxtəlif adamlarla vəziyyətə görə müxtəlif tonlarda danışmağa məcburdur. Məsələn, xahiş edəndə, tonun yumşaq, isti, qılıqlı, həm hündürdən, həm də incə olmalıdır. Əgər əksinə, səndən asılı adamlara irad tutursansa, - burda orta registrdə - soyuq, qırıq-qırıq, astadan danışmalısən. Yox əgər qarışıqdırsa - burda bütün klaviaturanı işə sal - gurulda, bağır, hürküt! Ancaq tutaq ki, xanımı ələ almaq istəyirsənsə, burda artıq nəfəs, zil səs vacibdir. Və yaxud gurultusu izafə olan basda: gur gur gur. Əgər həyat yoldaşın və uşaqlar yanında isə burda sərbəstsən, burda ton rol oynamır. Ev, ailə elə ona görə mövcuddur ki, insan hardasa nəfəs ala, özünü sərbəst saya. Amma, yenidən həddi aşdınsa, hesab elə ki, cəmiyyətə geri döndün. Cəmiyyətdə səsin tonları tələb olunur, onlar da ki, cürəbəcürə... Bax sən mənimlə elə danışsən ki, elə bil mən sənənin tayınam. Belə şey yaramaz.

Vladimir İqoreviç: Mən siznən necə danışmalıyam ki?
Qapıçı: O cürə ki, mənnən sənin aranda fərq bilinsin.
Vladimir İqoreviç: Hansı fərq?
Qapıçı: Açığı, sən məni bezdirdin. Mən sənə həyatı öyrədirəm, sən də öz prinsiplərini mənə yeritmək istəyirsən? Əzizim mən həyatda hər cürə prinsip görmüşəm, bilirsən harda? Göy başmaqda qəbirdə.
Vladimir İqoreviç: Bəlkə ağın da görmüsüz?
Qapıçı: Mən göyündə görmüşəm. Sənin kimi kobudu içəri buraxmaq istəyirdim, dostların içəridədi. Səndən mənim yenə xoşum gəlmədi, buraxmaram səni.
Vladimir İqoreviç: Onlar ordadı? Buraxın məni. *(Qapıya götürülür)*
Qapıçı: Hara? *(Onu tutur)*
Vladimir İqoreviç: *(dartınaraq).* Mən səsimin tonun sizə göstərərəm! Buraxın! *(Qapının dəstəyindən yapışır)*
Qapıçı: *(onu sürüyür)* Səni kimilərnən ancaq bu tonda danışmaq lazımdır! O da məndə!
(Milis fiti çıxarıb fit çalır.)

Muza və onun yoldaşları qaçıb gəlir.

M u z a: Volodya! *(Qapıçıya)* Siz ki onu buraxacaqsız?!
Q a p ı ç ı: İstəyirdim. O isə bütün qaydaları pozur. Mən belələrini, çox yaxşı tanıyıram, bilirəm onlar nə istəyir. Gərək hər yerdən onları qovasan! *(Demək olar ki, qışqırır)* Buranın ağası mənəm! *(Fit çalır.)*
G e n n a d i F y o d o r o v i ç: Məsləkdaşlarım... Məsləkdaşlarım...

Muza və yoldaşları cəld gedirlər.

Pərdə

Tərcümə edən: Xatirə Salahzadə